

ประเทศไทย อนาคตไม่มีติดบอดหยุดด้วยค่าแผ่นดินเกิด

แปลกใจ... เวลาได้ยินแกนนำมีอบอ้างว่าต้องออกมาชุมนุมประท้วงเพื่ออนาคตของตัวเอง เพื่ออนาคตของประเทศชาติ เพราะปัจจุบันนี้ ไม่มีอะไรดีขึ้นเลย มีแต่เลวลง โดยเฉพาะปัญหาความเหลื่อมล้ำ ปัญหาเศรษฐกิจ

1. ปัญหาเศรษฐกิจเฉพาะหน้าเวลานี้ ไม่ดีจริงๆ แต่ไม่ใช่เรื่องประหลาด เพราะหลายประเทศในโลกเลวร้ายกว่าเรามาก ล่าสุด เยอรมนี ฝรั่งเศส อังกฤษ ต้องล็อกดาวน์อีกรอบ หลังยอดผู้ติดเชื้อรายวันพุ่งสูงมากเป็นประวัติการณ์

ส่วนประเทศไทย เรายังคุมสถานการณ์ดีเยี่ยม ปกป้องดูแลชีวิตคนไทย เราได้อย่างน่าชื่นชม ไม่ต้องใช้โรงพยาบาลสนาม ไม่ต้องนับศพรายวัน หรือหาโลงกระดาษ หาหลุมฝังรวม เหมือนหลายประเทศ

ขณะนี้ ไทยเราจึงอยู่ในช่วงฟื้นฟูเศรษฐกิจ คลายล็อกกิจกรรม แจ่ม ประตูเปิดประเทศ ฯลฯ

ล่าสุด การส่งออกของไทยเราก็ก่อนติดลบน้อยลง นับเป็นสัญญาณที่ดีมาก

2. หลายปีที่ผ่านมา หากไม่ปิดหูปิดตาตัวเอง จะเห็นการเปลี่ยนแปลงหลายส่วนที่ดีขึ้น

เอาง่ายๆ ลอยกระทงที่ผ่านมา มีการจัดงานที่คล่องไ่อง่อง ซึ่งก่อนหน้านี้อย่างเป็นตลาดคร่อมคลอง มีการรูกล้าคลองสาธารณะอยู่เลย แต่ปีนี้ ประชาชนสามารถขึ้นรถไฟใต้ดินสายสีน้ำเงิน (ส่วนต่อขยาย) ที่เพิ่งเปิดในยุคนี้ ลงสถานีสามยอด ซึ่งสวยงามมีเอกลักษณ์ ก็สามารถเดินทางถึงคลองไ่อง่องยุคใหม่ได้อย่างสะดวกสบาย

นี่เอาซึ่งๆ หน้า เฉพาะที่จับสัมผัสได้ทันทีเมื่อสิ้นวันลอยกระทง

ยังไม่นับสารพัดเรื่อง เช่น แพลตตินแดง บ้านมั่นคงริมคลอง รถไฟฟ้าต่อขยายสายสีเขียว สายสีม่วง สายสีทอง รถไฟทางคู่เฟสแรก สถานีรถไฟขอนแก่น ขยายมอเตอร์เวย์ ถนนหลวงในต่างจังหวัดสารพัดเส้นทาง สนามบินใหม่ สนามบินเบตง ขยายอาคารผู้โดยสารสนามบินเดิม รถไฟความเร็วสูงก็คืบหน้ามาถึงเฟสสำคัญ ฯลฯ

3. การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำ แก้ปัญหาความยากจน ซึ่งมีปัญหาเชิงโครงสร้างหนักหนามากหลายสิบปี ก็มีความคืบหน้าสำคัญ (โขกรายที่มาเจอกับสถานการณ์เฉพาะหน้าโควิด กระทบเศรษฐกิจรุนแรง เพราะทั้งการส่งออกและการท่องเที่ยว ซึ่งมีมูลค่าเกือบ 70% ของรายได้รวมของประเทศ)

สภาพัฒน์เปิดเผยข้อมูลล่าสุด สถานการณ์ความยากจนปี 2562 พบว่าปรับตัวในทิศทางที่ดีขึ้น โดยสัดส่วนคนจนลดลงจากร้อยละ 9.85 ในปี 2561 มาอยู่ที่ร้อยละ 6.24 ในปี 2562

หรือมีคนจนจำนวน 4.3 ล้านคน

ลดลงจาก 6.7 ล้านคน ในปีก่อนหน้านี้

เมื่อพิจารณาเป็นระดับครัวเรือน ปี 2562 มีครัวเรือนยากจนทั้งสิ้น 1.31 ล้านครัวเรือน หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5.04 ของครัวเรือนทั้งหมด ลดลงเมื่อเทียบกับ 1.85 ล้านครัวเรือน หรือร้อยละ 7.64 ในปี 2561

เป็นผลจากการขยายตัวของเศรษฐกิจ และการขยายมาตรการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยของภาครัฐ อาทิ โครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ และโครงการสร้างเสริมเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ส่งผลให้คนจนมีรายได้เพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงกว่าค่าเฉลี่ย สะท้อนถึงผลประโยชน์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นดีกว่าคนยากจนมากขึ้นกว่าในอดีต

เทียบกับยุคนักการเมืองก่อนหน้านั้น เช่น รัฐบาลนายทักษิณ เคยหาเสียงจะลงทะเบียคนจน แต่สุดท้ายก็ไม่ทำ จงใจนำมาหาเสียงเลือกตั้งเฉยๆ ดังที่นายเสนาะ เทียนทอง เคยแฉไว้ก่อนหน้านี้

ยิ่งกว่านั้น ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 2549 เป็นต้นมา

โดยค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค หรือค่าสัมประสิทธิ์จีนี (Gini coefficient) ด้านรายได้ ในปี 2562 มีค่า 0.430

ลดลงจาก 0.452 ในปี 2560

สะท้อนความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ในระดับต่ำที่สุด นับตั้งแต่ปี 2531

สอดคล้องกับสัดส่วนรายได้ของประชากร จำแนกตามระดับรายได้ (decile by income) ที่มีแนวโน้มลดลงในระยะยาว โดยพบว่า กลุ่มประชากรร้อยละ 10 ที่ 1-8 (decile 1-8) มีส่วนแบ่งรายได้เพิ่มสูงขึ้นในระยะ 30 ปีที่ผ่านมา ขณะที่กลุ่มคนที่มียาได้สูง หรือกลุ่มประชากรร้อยละ 10 ที่ 9-10 (decile 9-10) มีส่วนแบ่งรายได้ลดลงจากร้อยละ 56.97 ของรายได้รวมทั้งประเทศในปี 2531 เหลือร้อยละ 48.99 ของรายได้รวมทั้งประเทศปี 2562

อย่างไรก็ดี ความแตกต่างด้านรายได้ระหว่างกลุ่มประชากรยังอยู่ในระดับสูง โดยเมื่อพิจารณารายได้เฉลี่ยของประชากรที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำสุด (decile 1) และสูงสุด (decile 10) พบว่า ตั้งแต่ปี 2531 ความแตกต่างของรายได้เฉลี่ยของประชากรทั้งสองกลุ่มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีความแตกต่างกันมากที่สุดในปี 2556 หลังจากนั้น รายได้เฉลี่ยของกลุ่มคนรวย (decile 10) เริ่มมีระดับคงที่ ขณะที่รายได้เฉลี่ยของกลุ่มคนจน (decile 1) เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ทำให้ความแตกต่างของรายได้ระหว่างประชากรสองกลุ่มลดลงจาก 34.8 เท่า ในปี 2556 เหลือ 15.9 เท่าในปี 2562

โดยประชากรกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ต่ำที่สุดมียาได้เฉลี่ย 2,049 บาท ต่อเดือน ขณะที่คนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงที่สุดมียาได้เฉลี่ยสูงถึง 32,663 บาท ต่อเดือน ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบองค์ประกอบของรายได้ที่เป็นตัวเงินของประชากรระหว่างกลุ่มรายได้ (decile by income) พบว่า สัดส่วนรายได้จากการประกอบอาชีพ (ค่าจ้าง กำไรจากรูกรัก และกำไรจากการเกษตร) จะเพิ่มสูงขึ้นตามระดับรายได้ที่สูงขึ้น ขณะที่รายได้ที่มาจากความช่วยเหลือ (เงินช่วยเหลือจากรัฐและเงินช่วยเหลือจากบุคคลอื่น) มีสัดส่วนสูงสุดในกลุ่มรายได้ต่ำ (decile 1) และลดลงเรื่อยๆ ตามระดับรายได้

4.ความเหลื่อมล้ำด้านโอกาสทางการศึกษาลดลง

ข้อมูลสภาพพัฒน์ยังพบว่า ความเหลื่อมล้ำด้านโอกาสทางการศึกษาในภาพรวมมีทิศทางที่ดีขึ้น แต่ยังคงมีความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (รวม ปวช.) ขึ้นไป

โดยเมื่อจำแนกประชากรเป็น 10 กลุ่มตามรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค พบว่า ในปี 2562 กลุ่มเด็กที่มีฐานะดีที่สุด (decile 10) มีอัตราการเข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสูงกว่าเด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำที่สุด (decile 1) ประมาณสองเท่า และความแตกต่างดังกล่าวเพิ่มขึ้นเป็น 13 เท่า เมื่อเป็นระดับปริญญาตรี

ทั้งนี้ ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมีผลต่อโอกาสการได้รับการศึกษา

ของเด็กในครัวเรือน ประกอบกับการเข้าถึงโครงการเงินกู้เพื่อการศึกษาของรัฐในกลุ่ม ครัวเรือนที่ยากจนที่ยังอยู่ในอัตราที่ต่ำ

นอกจากนี้ ความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพและการจัดสรรทรัพยากรทางการ ศึกษาายังคงมีอยู่ในหลายมิติ นอกเหนือจากปัญหาด้านคุณภาพการศึกษาในภาพรวม ของประเทศไทยที่อยู่ในระดับที่ต่ำและมีแนวโน้มที่คุณภาพจะลดลงแล้ว ยังพบความ เหลื่อมล้ำด้านคุณภาพการศึกษาระหว่างสังกัดโรงเรียน ขนาดโรงเรียน ภูมิภาค และ ระหว่างกลุ่มรายได้ของประชากร อีกทั้งยังมีความเหลื่อมล้ำในการจัดสรรทรัพยากร ทางการศึกษาด้วย

5. ข้อเสนอแนะที่น่าสนใจ

สภาพพัฒน์มีข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำ จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยต่างๆ ดังนี้

(1) การมีระบบข้อมูลเพื่อค้นหากลุ่มเป้าหมายที่ยากจน โดยต้องมุ่งเน้น การพัฒนาข้อมูลที่ครอบคลุมประชากรทั้งประเทศ โดยเฉพาะประชากรที่ยากจน กลุ่มเปราะบางต่างๆ และต้องมีความถูกต้อง แม่นยำ และทันต่อสถานการณ์เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาความยากจนได้อย่างตรงจุด นอกจากนี้ ยังควรให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างบูรณาการจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการเชื่อมโยงฐานข้อมูลของภาครัฐที่สำคัญต่อการช่วยเหลือคนจนให้สมบูรณ์ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างมีประสิทธิภาพ

(2) การจัดสวัสดิการและมาตรการช่วยเหลือให้กับคนจนอย่างเหมาะสมและแตกต่างตามลักษณะของคนจน โดยเฉพาะมาตรการที่ช่วยสร้างรายได้ให้กับคนจน อย่างยั่งยืน ซึ่งจำเป็นต้องสนับสนุนบทบาทภาคประชาสังคมและการบูรณาการ ความร่วมมือของภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่และในภูมิภาค ทั้งนี้ ภาครัฐอาจนำ ข้อมูลจากฐานข้อมูลคนจนมาประกอบการวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่แนวทางการกระตุ้น การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนจน รวมถึงทัศนคติในการใช้จ่าย การวางแผน การออม/การใช้จ่าย การลดภาระหนี้สิน การสร้างองค์ความรู้ พัฒนาทักษะอาชีพ และรายได้ อย่างเหมาะสมต่อไป

(3) การกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น โดยยกระดับรายได้ ให้กับจังหวัดที่มีรายได้ต่อหัวต่ำ ส่งเสริมการเชื่อมโยงของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ระหว่างพื้นที่ที่มีความเจริญกับพื้นที่ชนบทโดยรอบ ประกอบกับการจัดสรรงบประมาณระหว่างจังหวัดให้มีความสมดุลกันมากขึ้น และส่งเสริมให้ประชาชน ติดตามตรวจสอบการทำงานของภาครัฐอย่างเป็นระบบ

(4) การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและ สาธารณสุขให้มีความเท่าเทียมมากขึ้น โดยการวางแผนและบริหารจัดการ ทรัพยากรทางการศึกษาให้กับโรงเรียนที่ขาดแคลนเป็นพิเศษ รวมทั้งส่งเสริมระบบ โรงเรียนพี่เลี้ยงเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ในด้าน สุขภาพ ภาครัฐควรลงทุนเพิ่มศักยภาพของระบบบริการสุขภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในส่วนภูมิภาค รวมถึงการผลักดันดำเนินการปฏิรูประบบบริการสุขภาพปฐมภูมิ และคลินิกหมอครอบครัวให้สมบูรณ์ นำไปสู่ระบบบริการสุขภาพที่มีประสิทธิภาพ สามารถให้บริการที่มีคุณภาพได้อย่างทั่วถึงต่อไป

(5) ขยายฐานภาษีและปรับโครงสร้างภาษีให้เป็นกลไกในการกระจายรายได้ และลดความเหลื่อมล้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการขยายฐานภาษีให้ครอบคลุม มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีความสามารถในการเสียภาษีเท่ากับผู้ที่เสียภาษี ในปัจจุบัน การปรับโครงสร้างภาษีให้มีการพึ่งพิงภาษีทางอ้อมน้อยลง การทบทวน มาตรการทางด้านรายจ่ายภาษี (การหักค่าใช้จ่าย การลดหย่อนภาษี) ให้มีความ เป็นธรรมมากขึ้น รวมถึงการจัดเก็บภาษีจากฐานทรัพย์สินมากขึ้นและในอัตราที่ ช่วยให้เกิดการกระจายรายได้ที่เหมาะสม

(6) การติดตามและประเมินผลกระทบของนโยบาย ควรมีการประเมินผล มาตรการแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำที่สำคัญอย่างเป็นระบบ เช่นเดียวกับโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด เพื่อสร้างหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ชัดเจน ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องวินิจฉัยข้อบกพร่องในการดำเนินงาน และช่วยให้ผู้กำหนดนโยบายมองเห็นผลของการออกแบบนโยบายได้อย่างเป็นรูปธรรม นำไปสู่การปรับแต่งนโยบายให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป”

จะเห็นว่า ข้อเสนอข้างต้น ยังมีความชัดเจน มีความเป็นไปได้ มีความหวัง มีความน่าสนใจมากกว่าข้อเสนอของมีอบ หรือพรรคการเมืองบางพรรคที่วัน ๆ เอาแต่จะแก้รัฐธรรมนูญ จะไล่่นายกฯ ปฏิรูปสถาบันกษัตริย์ เพื่อพรรคพวกตัวเองจะได้มีโอกาสต่อรองเป็นรัฐบาลบ้าง แต่ไม่เคยพูดถึงผลพวงความเสียหายจากการทุจริตในโครงการต่าง ๆ ตั้งแต่สมัยที่พวกตนเคยเป็นรัฐบาลมาแล้วในอดีต อาทิ ทุจริตจำนำข้าวที่ทิ้งเป็นภาระมาจนถึงปัจจุบัน ยังเหลืออีกกว่า 2 แสนล้านบาท

สารลัม